

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)

12 päivänä heinäkuuta 2019*

Kilpailu – Kartellit tai muut yhteistoimintajärjestelyt – Optisten levyasemien markkinat – Päätös, jossa todetaan SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan rikkominen – Kannettaviin tietokoneisiin ja pöytätietokoneisiin tarkoitettujen optisten levyasemien hankintoja koskeviin tarjouskilpailuihin liittyvät salaiset sopimukset – Tarkoitukseen perustuva kilpailusääntöjen rikkominen – Puolustautumisoikeudet – Perusteluvollisuus – Hyvän hallinnon periaate – Sakot – Yhtenä kokonaisuutena pidettävä jatkettu kilpailusääntöjen rikkominen – Sakkojen laskennasta annetut vuoden 2006 suuntaviivat

Asiassa T-762/15,

Sony Corporation, kotipaikka Tokio (Japani), ja

Sony Electronics, Inc., kotipaikka San Diego, Kalifornia (Yhdysvallat),

edustajinaan asianajaja R. Snelders ja N. Levy ja E. Kelly, solicitors,

kantajina,

vastaan

Euroopan komissio, asiamiehinään aluksi M. Farley, A. Biolan, C. Giolito, F. van Schaik ja L. Wildpanner ja sittemmin Farley, van Schaik, Wildpanner ja A. Dawes,

vastaajana,

jossa on kyse SEUT 263 artiklaan perustuvasta vaatimuksesta ensisijaisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (Asia AT.39639 – Optiset levyasemat) 21.10.2015 annetun komission päätöksen C(2015) 7135 final osittaiseksi kumoamiseksi ja toissijaisesti kantajille määrätyn sakon määrän alentamiseksi,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja D. Gratsias sekä tuomarit I. Labucka ja I. Ulloa Rubio (esittelevä tuomari),

kirjaaja: hallintovirkamies N. Schall,

ottaen huomioon asian käsittelyn kirjallisessa vaiheessa ja 2.5.2018 pidetyssä istunnossa esitetyn,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

tuomion¹

Asian tausta

- 1 Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (Asia AT.39639 – Optiset levyasemat) annetun päätöksen C(2015) 7135 final (jäljempänä riidanalainen päätös), joka koskee kannettaviin tietokoneisiin ja pöytätietokoneisiin tarkoitettujen optisten levyasemien hankintoja koskeviin tarjouskilpailuihin, joita järjesti kaksi tietokoneiden valmistajaa, liittyviä salaisia sopimuksia, mukaan Sony-konserni valmistaa tuotteita audio- ja videoalan, viestinnän ja tietotekniikan kuluttaja- ja ammattilaismarkkinoille ja tuottaa sisältöä, tuotteita ja viihdepalveluita (riidanalaisen päätöksen 15 perustelukappale).
- 2 Ensimmäinen kantaja Sony Corporation, joka on Japanin oikeuden mukaisesti perustettu osakeyhtiö, on konsernin emoyhtiö. Toinen kantaja Sony Electronics, Inc., on Sony Corporationin välillisesti kokonaan omistama tytäryhtiö, ja se on sijoittautunut Yhdysvaltoihin. Sony Electronics, johon sovelletaan Delawaren osavaltion (Yhdysvallat) oikeutta, harjoittaa tutkimusta ja kehitystä, suunnittelua, rakentamista, myyntiä, markkinointia, jakelua ja asiakaspalvelua (riidanalaisen päätöksen 16 perustelukappale).
- 3 Sony Corporationia ja Sony Electronicsia (jäljempänä yhdessä kantajat tai Sony) kutsutaan riidanalaisessa päätöksessä yhteisnimellä Sony (riidanalaisen päätöksen 17 perustelukappale).
- 4 Sony Corporation, samoin kuin Sony Electronics, on oikeushenkilö, joka osallistui Sonyn nimissä Dell Inc:n (jäljempänä Dell) järjestämiin tarjouskilpailuihin ja jatkoi sitä 1.4.2007 saakka (riidanalaisen päätöksen 18 perustelukappale).
- 5 Sony Optiarc, Inc., on Japanin oikeuden mukaisesti perustettu osakeyhtiö. Se perustettiin 3.4.2006 Sony Corporationin ja NEC Corporationin tytäryhtiöksi nimellä Sony NEC Optiarc Inc. Kumpikin emoyhtiö toi toimintansa optisten levyasemien alalla Sony NEC Optiarcin. Sony Corporation osti 55 prosenttia tämän yhteisyrityksen äänivaltaisista osakkeista ja NEC Corporation loput 45 prosenttia (riidanalaisen päätöksen 19 perustelukappale).
- 6 Toukokuun 2003 ja maaliskuun 2007 välisenä aikana Lite-On suunnitteli ja valmisti optisten levyasemien alan tuotteita, jotka myytiin sittemmin Sony-tuotemerkillä tuottojen jakosopimusten perusteella. Näiden sopimusten nojalla Sony oli yleensä vastuussa myynnistä, kun taas Lite-On oli vastuussa laatuun ja tekniikkaan liittyvistä kysymyksistä (riidanalaisen päätöksen 26 perustelukappale).
- 7 Kyseessä oleva kilpailusääntöjen rikkominen koskee Dellin ja Hewlett Packardin (jäljempänä HP) valmistamissa henkilökohtaisissa tietokoneissa (pöytätietokoneet ja kannettavat tietokoneet) käytettäviä optisia levyasemia. Optisia levyasemia käytetään myös monissa muissa kuluttajien käyttämissä laitteissa, kuten CD- tai DVD-soittimissa, pelikonsoleissa ja muissa sähköisissä oheislaitteissa (riidanalaisen päätöksen 28 perustelukappale).
- 8 Henkilökohtaisissa tietokoneissa käytettävät optiset levyasemat ovat erikokoisia, ja niissä käytetään erilaisia latausmekanismeja (slot tai kelkka) ja levytyyppejä, joita ne voivat lukea tai joille ne voivat kirjoittaa. Optiset levyasemat voidaan jakaa kahteen ryhmään: pöytätietokoneisiin tarkoitettut puolikorkeat levyasemat (half-height) ja kannettaviin tietokoneisiin tarkoitettut ohuet levyasemat. Ohuiden levyasemien alaryhmään kuuluu erikokoisia asemia. Puolikorkeiden levyasemien ja ohuiden levyasemien tyypit vaihtelevat teknisen käyttötarkoituksensa mukaan (riidanalaisen päätöksen 29 perustelukappale).

¹ Tästä tuomiosta on otettu tähän vain kohdat, joiden julkaisemista unionin yleinen tuomioistuin pitää aiheellisena.

- 9 Dell ja HP ovat henkilökohtaisten tietokoneiden maailmanmarkkinoiden kaksi suurinta alkuperäistuotteiden valmistajaa. Dell ja HP käyttävät maailmanlaajuisia klassisia tarjouskilpailumenettelyjä, joihin sisältyvät erityisesti neljännesvuosittain toteutettavat neuvottelut maailmanmarkkinahinnasta ja maailmanlaajuisista ostomääristä pienen määrän etukäteen valittuja optisten levyasemien tuottajia kanssa. Yleisesti ottaen optisten levyasemien tarjouspyyntöihin eivät ole vaikuttaneet muut alueelliset kysymykset kuin ne, jotka liittyvät eri alueiden ennustettuun kysyntään, joka vaikuttaa maailmanlaajuisiin ostomääriin (riidanalaisen päätöksen 32 perustelukappale).
- 10 Tarjouspyyntömenettelyt käsittivät tarjouspyyntöjä, sähköisiä tarjouspyyntöjä, internet-neuvotteluita, sähköisiä huutokauppoja ja kahdenvälisiä neuvotteluja (internetin ulkopuolella). Tarjouskilpailun päättyessä asiakkaat jakoivat määrät osallistuville optisten levyasemien toimittajille (kaikille tai ainakin suurimmalle osalle niistä, paitsi jos poissulkemismekanismi oli käytössä) niiden tarjoamalla hinnoilla. Esimerkiksi voittava tarjous sai 35–45 prosenttia kaikista hankintasopimuksista kyseisen vuosineljänneksen osalta, toiseksi paras tarjous 25–30 prosenttia, kolmanneksi paras 20 prosenttia jne. Tarjouskilpailuista vastaavat asiakasryhmät käyttivät näitä klassisia tarjouskilpailumenettelyitä saadakseen tehokkaan tarjouksen kilpailukykyisin hinnoin. Tätä varten ne käyttivät kaikkia mahdollisia keinoja kannustaa optisten levyasemien toimittajien välistä hintakilpailua (riidanalaisen päätöksen 33 perustelukappale).
- 11 Siltä osin kuin kyse on Dellistä, on todettava, että Dell toteutti tarjouskilpailuja pääosin internet-neuvotteluiden avulla. Ne saattoivat olla tietyn kestoisia tai päättyä tietyn ajanjakson kuluttua, esimerkiksi 10 minuuttia viimeisen tarjouksen jälkeen, kun yksikään optisten levyasemien toimittaja ei tehnyt uutta tarjousta. Joissakin tapauksissa internet-neuvottelut saattoivat kestää useita tunteja, jos tarjouskilpailu oli kiihkeä tai jos internet-neuvotteluja oli jatkettu, jotta optisten levyasemien toimittajia voitiin kannustaa jatkamaan tarjousten tekemistä. Toisin päin oli niin, että vaikka internet-neuvottelujen kesto oli määrittelemätön ja riippui lopullisesta tarjouksesta, Dell saattoi tietyllä hetkellä ilmoittaa internet-neuvottelujen päättämisestä. Dell saattoi päättää siirtyä ”pelkkään sijoitukseen” perustuvasta menettelystä ”sokkomenettelyyn”. Sillä oli myös mahdollisuus kumota internet-neuvottelut, jos tarjouspyyntö tai sen tulokset eivät olleet sen mielestä tyydyttäviä, ja käydä sen sijaan kahdenvälisiä neuvotteluita. Internet-neuvotteluiden kulkua valvoivat Dellin maailmanlaajuisesta hankinnasta vastaavat toimihenkilöt (riidanalaisen päätöksen 37 perustelukappale).
- 12 Siltä osin kuin kyse on HP:stä, on todettava, että käytetyimpiä tarjouskilpailumenettelyitä olivat tarjouspyynnöt ja sähköiset tarjouspyynnöt. Molemmat menettelyt toteutettiin internetissä käyttäen samaa alustaa. Yhtäältä tarjouspyyntöjä esitettiin neljännesvuosittain. Niissä yhdistettiin internet-neuvotteluja ja internetin ulkopuolisia kahdenvälisiä neuvotteluja, joita toteutettiin tietyn ajan kuluessa, joka yleensä oli kaksi viikkoa. Optisten levyasemien toimittajat kutsuttiin tarjouskilpailukierrokselle, joka oli avoinna tietyn määräajan tarjousten jättämiseksi internet-alustalla tai sähköpostitse. Ensimmäisen tarjouskierroksen päätyttyä HP piti kokouksen kunkin osallistujan kanssa ja aloitti neuvottelut optisten levyasemien toimittajan tarjouksen perusteella saadakseen kultakin toimittajalta parhaan tarjouksen paljastamatta muiden optisten levyasemien toimittajien henkilöyttä tai niiden jättämää tarjousta. Toisaalta sähköiset tarjouspyynnöt järjestettiin yleensä käänteisenä tarjouskilpailumenettelynä. Tarjouksen tekijät kirjautuivat internet-alustalle tietynä ajankohtana ja huutokauppa alkoi HP:n vahvistamasta hinnasta. Alenevia tarjouksia esittäville tarjousten tekijöille ilmoitettiin niiden omasta sijoituksesta aina, kun uusi tarjous oli jätetty. Määrätyn ajan kuluttua alimman tarjouksen tehnyt optisten levyasemien toimittaja voitti huutokaupan ja muut toimittajat luokiteltiin tarjoustensa perusteella toiseksi ja kolmanneksi (riidanalaisen päätöksen 41–44 perustelukappale).

Hallinnollinen menettely

- 13 Koninklijke Philips NV -niminen yhtiö (jäljempänä Philips) pyysi 14.1.2009 sakoista vapauttamista sakoista vapauttamisesta ja lieventämisestä kartelleja koskevissa asioissa annetun komission tiedonannon (EUVL 2006, C 298, s. 17; jäljempänä vuoden 2006 yhteistyötiedonanto) nojalla. Tätä pyyntöä täydennettiin 29.1. ja 2.3.2009, jotta sen piiriin kuuluisivat Philipsin lisäksi Lite-On ja niiden yhteisyritys Philips & Lite-On Digital Solutions Corporation (jäljempänä PLDS) (riidanalaisen päätöksen 54 perustelukappale).
- 14 Komissio lähetti 29.6.2009 tietopyynnön optisten levyasemien alalla toimiville yrityksille (riidanalaisen päätöksen 55 perustelukappale).
- 15 Komissio myönsi 30.6.2009 ehdollisen vapautuksen sakoista Philipsille, Lite-Onille ja PLDS:lle (riidanalaisen päätöksen 56 perustelukappale).
- 16 Komissio lähetti 18.7.2012 väitetiedoksiannon kolmelletoista optisten levyasemien toimittajalle, myös kantajille. Komissio totesi, että nämä yhtiöt olivat rikkoneet SEUT 101 artiklaa ja Euroopan talousalueesta (ETA) tehdyn sopimuksen 53 artiklaa osallistumalla 5.2.2004–29.6.2009 optisia levyasemia koskevaan kartelliin, jossa ne olivat koordinoineet käyttäytymistään kahden tietokonevalmistajan, Dellin ja HP:n, järjestämissä tarjouskilpailuissa.
- 17 Kantajat esittivät kirjalliset huomautuksensa väitetiedoksiintoon 29.10.2012 antamassaan vastauksessa.
- 18 Dell vastasi komission sille lähettämään tietopyyntöön 23.11.2012 (riidanalaisen päätöksen 61 perustelukappale).
- 19 Suullinen kuuleminen järjestettiin 29. ja 30.11.2012, ja siihen osallistuivat kaikki väitetiedoksiannon adressaatit (riidanalaisen päätöksen 60 perustelukappale).
- 20 Komissio pyysi 14.12.2012 kaikkia asianosaisia toimittamaan Delliltä ja HP:ltä saamansa merkitykselliset asiakirjat. Kaikki asianosaiset vastasivat näihin pyyntöihin ja kukin niistä sai tutustua muiden optisten levyasemien toimittajien antamiin vastauksiin (riidanalaisen päätöksen 62 perustelukappale).
- 21 Komissio antoi 21.10.2015 SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan mukaisesta menettelystä (Asia AT.39639 – Optiset levyasemat) päätöksen C(2015) 7135 final (jäljempänä riidanalainen päätös), joka koskee kannettaviin tietokoneisiin ja pöytätietokoneisiin tarkoitettujen optisten levyasemien hankintoja koskeviin tarjouskilpailuihin, joita järjesti kaksi tietokoneiden valmistajaa, liittyviä salaisia sopimuksia.

Riidanalainen päätös

- 22 Komissio totesi riidanalaisessa päätöksessä, että kartellin jäsenet olivat koordinoineet kilpailukäyttäytymistään ainakin 23.6.2004–25.11.2008. Se täsmensi, että tämä koordinointi toteutettiin samanaikaisten kahdenvälisen yhteyksien verkoston avulla. Komissio totesi, että kartellin jäsenet pyrkivät mukauttamaan tuotantomääriään markkinoilla ja varmistamaan, että hinnat pysyivät korkeampina kuin mitä ne olisivat olleet ilman näitä kahdenvälisiä yhteyksiä.
- 23 Komissio täsmensi riidanalaisessa päätöksessä, että kartellin jäsenten välinen koordinointi koski Dellin ja HP:n, jotka ovat henkilökohtaisten tietokoneiden maailmanmarkkinoiden kaksi suurinta alkuperäistuotteiden valmistajaa, asiakastilejä. Komission mukaan sen lisäksi, että Dell ja HP kävivät kahdenvälisiä neuvotteluja optisten levyasemien toimittajien kanssa, ne käyttivät vakiomuotoisia tarjouskilpailumenettelyjä, joita toteutettiin vähintään neljännesvuosittain. Se totesi, että kartellin

- jäsenet käyttivät kahdenvälisen yhteyksien verkostoaan kyseisten tarjouskilpailujen manipuloimiseen ja torjuivat näin asiakkaidensa pyrkimykset edistää hintakilpailua (riidanalaisen päätöksen 68 perustelukappale).
- 24 Komission mukaan säännöllisen tietojenvaihdon ansiosta kartellin jäsenet tiesivät hyvin tarkkaan kilpailijoidensa aikomukset jo ennen osallistumistaan tarjouskilpailuun ja kykenivät näin ollen ennakoimaan niiden kilpailustrategiaa (riidanalaisen päätöksen 69 perustelukappale).
- 25 Komissio lisäsi, että kartellin jäsenet vaihtoivat säännöllisesti hintatietoja tiettyjen asiakastilien osalta sekä hintoihin liittymättömiä tietoja, kuten olemassa olevaa tuotantoa ja toimituskapasiteettia, varastotilannetta, laatuluokitusta, uusien tuotteiden käyttöönottoa tai parannuksia koskevia tietoja. Se totesi, että optisten levyasemien toimittajat tarkkailivat lisäksi päätettyjen tarjouskilpailujen lopullisia tuloksia eli sijoitusta, hintaa ja saatua määrää (riidanalaisen päätöksen 70 perustelukappale).
- 26 Komissio totesi myös, että vaikka pidetään mielessä, että tavarantoimittajien oli pidettävä yhteytensä salassa asiakkailtaan, ne käyttivät yhteydenpitoon keinoja, joiden ne katsoivat olevan riittävän soveltuvia halutun tuloksen saavuttamiseksi. Se totesi lisäksi, että yritys kutsua koolle aloituskokous optisten levyasemien toimittajien säännöllisten monenvälisen kokousten järjestämiseksi oli epäonnistunut vuonna 2003 sen jälkeen, kun asiakas oli saanut siitä tiedon. Komission mukaan sen sijaan järjestettiin kahdenvälisiä yhteyksiä, pääasiassa puhelinkeskustelujen ja joskus myös sähköpostien, myös yksityisiin sähköpostiosoitteisiin (Hotmail) ja pikaviestipalveluihin lähetettävien viestien, muodossa tai kokouksissa, joita järjestettiin ennen kaikkea maailmanlaajuisia asiakastilejä hallinnoivien toimihenkilöiden välillä (riidanalaisen päätöksen 71 perustelukappale).
- 27 Komissio totesi, että kartellin jäsenet ottivat yhteyttä toisiinsa säännöllisesti ja että yhteydenottoja, lähinnä puhelimitse, oli useammin tarjouskilpailumenettelyiden aikaan, joiden aikana puheluita oli useita kertoja päivässä tiettyjen kartellin jäsenparien välillä. Se täsmensi, että yleisesti ottaen tiettyjen kartellin jäsenparien välillä oli huomattavasti enemmän yhteyksiä kuin joidenkin muiden parien välillä (riidanalaisen päätöksen 72 perustelukappale).
- 28 Kantajille määrättävän sakon määrän laskennassa komissio tukeutui asetuksen (EY) N:o 1/2003 23 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaisesti määrättävien sakkojen laskennasta annettuihin suuntaviivoihin (EUVL 2006, C 210, s. 2; jäljempänä sakkojen laskennasta annetut suuntaviivat).
- 29 Ensinnäkin määrättäkseen sakon perusmäärän komissio katsoi, että kun otetaan huomioon toimittajien osallistumisen keston huomattava vaihtelu ja jotta voidaan ottaa paremmin huomioon kartellin tosiasiallinen vaikutus, oli asianmukaista käyttää vuotuista keskiarvoa, joka lasketaan yritysten niiden täysien kalenterikuukausien aikana, joina ne osallistuivat kilpailusääntöjen rikkomiseen, toteuttaman myynnin todellisen arvon perusteella (riidanalaisen päätöksen 527 perustelukappale).
- 30 Komissio selitti, että myynnin arvo oli laskettu kannettaviin tietokoneisiin ja pöytätietokoneisiin tarkoitettujen optisten levyasemien sellaisen myynnin perusteella, jota laskutettiin ETA:ssa sijaitsevilta HP:n ja Dellin yksiköiltä (riidanalaisen päätöksen 528 perustelukappale).
- 31 Komissio katsoi myös, että koska kilpailunvastainen toiminta HP:hen nähden oli alkanut myöhemmin ja jotta voidaan ottaa huomioon kartellin kehittyminen, merkityksellinen myynnin arvo laskettaisiin erikseen HP:n ja Dellin osalta ja että niihin sovellettaisiin kahta eri kerrointa keston mukaan (riidanalaisen päätöksen 530 perustelukappale).
- 32 Kun kyse on kantajista, on todettava, että koska Sonyn osallistumista yhteydenpitoon HP:n osalta ei ole näytetty toteen, komissio on katsonut kantajien olevan vastuussa koordinoinnista ainoastaan Dellin osalta (riidanalaisen päätöksen 531 perustelukappale).

- 33 Komissio päätti tämän jälkeen, että koska hintojen koordinointisopimukset olivat jo luonteensa vuoksi pahimpien SEUT 101 artiklan ja ETA-sopimuksen 53 artiklan rikkomisten joukossa ja koska kartelli oli vähintään ETA:n laajuinen, nyt käsiteltävässä asiassa rikkomisen vakavuuden perusteella sovellettava prosenttiosuus on 16 prosenttia kaikkien riidanalaisen päätöksen adressaattien osalta (riidanalaisen päätöksen 544 perustelukappale).
- 34 Lisäksi komissio totesi, että kun otetaan huomioon asian olosuhteet, se oli päättänyt lisätä 16 prosentin määrän varoittavassa tarkoituksessa (riidanalaisen päätöksen 554 ja 555 perustelukappale).
- 35 Lisäksi komissio alensi kantajille määrättävän sakon määrää 3 prosentilla sen huomioon ottamiseksi, etteivät ne olleet tietoisia yhtenä kokonaisuutena pidettävän jatkettun rikkomisen HP:hen liittyvästä osasta, jotta niiden toiminnan vähemmän vakava luonne otetaan huomioon asianmukaisesti ja riittävällä tavalla (riidanalaisen päätöksen 561 perustelukappale).
- 36 Komissio katsoi lopuksi, että koska Sonyn maailmanlaajuinen liikevaihto oli 59 252 000 000 euroa riidanalaisen päätöksen tekemistä edeltäneen tilikauden aikana, perusmäärään oli aiheellista soveltaa korotuskerrointa 1,2 (riidanalaisen päätöksen 567 perustelukappale).
- 37 Riidanalaisen päätöksen päätösosa, siltä osin kuin se koskee kantajia, kuuluu seuraavasti:

”1 artikla

Seuraavat yritykset ovat rikkoneet SEUT 101 artiklaa ja ETA-sopimuksen 53 artiklaa osallistumalla mainittujen ajanjaksojen aikana yhtenä kokonaisuutena pidettävään jatkettuun rikkomiseen, joka koostuu useista erillisistä rikkomisista optisten levyasemien alalla koko ETA:ssa ja jossa tehtiin hintojen koordinointisopimuksia:

--

f) [kantajat] 23.8.2004–15.9.2006 Delliä koskevan koordinoinnin osalta

--

2 artikla

Yrityksille määrätään 1 artiklassa tarkoitettusta rikkomisesta seuraavat sakot:

--

f) [kantajat], yhteisvastuullisesti: 21 024 000 euroa.”

Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

- 38 Kantajat nostivat nyt käsiteltävän kanteen unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 31.12.2015 toimittamallaan kannekirjelmällä.
- 39 Komissio jätti vastinekirjelmänsä 25.5.2016.
- 40 Unionin yleinen tuomioistuin (viides jaosto) päätti esittelevän tuomarin ehdotuksesta aloittaa menettelyn suullisen vaiheen ja kehotti työjärjestyksensä 91 artiklan mukaisina prosessinjohtotoimina komissiota toimittamaan tiettyjä luottamuksellisiin lausuntoihin liittyviä asiakirjoja. Komissio ilmoitti, ettei se voinut toimittaa sanatarkkoja selostuksia näistä luottamuksellisista lausunnoista, jotka oli toimitettu sen sakoista vapauttamista tai niiden lieventämistä koskevan ohjelman yhteydessä.

- 41 Unionin yleinen tuomioistuin (viides jaosto) määräsi 23.4.2018 antamallaan määräyksellä, jonka se antoi yhtäältä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 24 artiklan ensimmäisen kohdan ja toisaalta työjärjestyksen 91 artiklan b alakohdan ja 92 artiklan 3 kohdan nojalla, että komission on toimitettava kyseiset sanatarkat selostukset. Kantajien asianajajat saattoivat tutustua näihin asiakirjoihin unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamossa ennen istuntoa.
- 42 Komissio esitti kyseiset sanatarkat selostukset 24.4.2018 ja kantajien edustajat tutustuivat niihin unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamossa 30.4.2018.
- 43 Asianosaisten lausumat ja vastaukset unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin kuultiin 2.5.2018 pidetyssä istunnossa.
- 44 Kantajat vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin
- kumoaa riidanalaisen päätöksen kantajia koskevilta osin
 - toissijaisesti alentaa niille määrätyn sakon määrää
 - velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 45 Komissio vaatii, että unionin yleinen tuomioistuin
- hylkää kanteen
 - velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oikeudellinen arviointi

- 46 Kantajat esittävät kanteensa tueksi kaksi kanneperustetta, joista ensimmäinen koskee lähinnä SEUT 101 artiklan 1 kohdan rikkomisen olemassaoloa ja toinen, joka on esitetty toissijaisesti, kantajille määrätyn sakon määrän laskentaa.

[– –]

Toinen kanneperuste, joka on esitetty toissijaisesti ja jonka mukaan sakon määrää vahvistettaessa on tehty tosiseikkoja koskevia virheitä ja oikeudellisia virheitä sekä perustelut ovat puutteelliset

[– –]

Kolmas osa, joka koskee sitä, että varoittava korotuskerroin on määrätty ainoastaan Sonylle

[– –]

- 292 On muistutettava, että tarve varmistaa sakon riittävän varoittava vaikutus edellyttää, että sakon määrää mukautetaan niin, että voidaan ottaa huomioon sakon tavoiteltu vaikutus sen kohteena olevaan yritykseen, jotta sakon määrä ei olisi merkityksetön tai päinvastoin liiallinen muun muassa kyseisen yrityksen taloudelliseen kapasiteettiin nähden, niiden vaatimusten mukaisesti, jotka perustuvat yhtäältä tarpeeseen varmistaa sakon tehokkuus ja toisaalta suhteellisuusperiaatteen noudattamiseen (ks. tuomio 13.7.2011, General Technic-Otis ym. v. komissio, T-141/07, T-142/07, T-145/07 ja T-146/07, EU:T:2011:363, 239 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 293 Yrityksen koko ja kokonaisresurssit ovat siis oleellisia perusteita, kun otetaan huomioon tavoite eli sakon tehokkuuden takaaminen, muutettaessa sakon määrää ottamalla huomioon yrityksen kokonaisresurssit ja sen kyky hankkia sakon maksamiseen tarvittavat varat. Sakon riittävän varoittavan vaikutuksen varmistamiseksi tehtävällä laskentapohjan korotuskertoimen vahvistamisella pyritään nimittäin pikemminkin takaamaan sakon tehokkuus kuin ottamaan huomioon rikkomisen vahingollisuus tavanomaiselle kilpailulle ja siis kyseisen rikkomisen vakavuus (ks. tuomio 13.7.2011, General Technic-Otis ym. v. komissio, T-141/07, T-142/07, T-145/07 ja T-146/07, EU:T:2011:363, 241 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 294 Nyt käsiteltävässä asiassa kantajat eivät kiistä Sonyn kyseisen päätöksen tekemistä edeltävän tilikauden aikana toteuttaman maailmanlaajuisen liikevaihdon riidanalaisen päätöksen 567 perustelukappaleessa mainittua määrää, joka on 59 252 000 000 euroa.
- 295 Kantajien esittämä ainoa väite on se, että eräiden muiden riidanalaisen päätöksen adressaattien emoyhtiöiden liikevaihto on vastaava tai korkeampi kuin Sonyn liikevaihto; lisäksi Sony kirjasi huomattavia tappioita vuonna 2014, jonka aikana eräät emoyhtiöt, kuten TSST:n emoyhtiö Samsung ja HLDS:n emoyhtiö Hitachi kirjasivat merkittäviä voittoja.
- 296 On kuitenkin korostettava, että vaikka Sony Corporationin katsottiin olevan vastuussa tytäryhtiönsä Sony Electronicsin kilpailusääntöjen rikkomisesta (riidanalaisen päätöksen 507 ja 569 perustelukappale) siinä määrin, että komissio kutsui niitä riidanalaisessa päätöksessä yhteisnimellä Sony (ks. edellä 3 kohta), rikkomista, johon TSST ja HLDS osallistuivat, ei luettu vastaavasti Samsungin ja Hitachin syyksi (riidanalaisen päätöksen 11–14 ja 569 perustelukappale).
- 297 Näin ollen komissiota ei voida arvostella siitä, että se sovelsi kantajiin varoittavan vaikutuksen aikaansaamiseksi korotuskerrointa, vaikka se ei korottanut TSST:lle ja HLDS:lle määrättyjen sakkojen määrää ottaen huomioon Samsungin ja Hitachin liikevaihdon ja voiton.
- 298 Tämän vuoksi tämä kantajien väite ja toinen kanneperuste kokonaisuudessaan on hylättävä.

[– –]

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Kanne hylätään.

2) Sony Corporation ja Sony Electronics, Inc. vastaavat omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja ne veloitetaan korvaamaan komission oikeudenkäyntikulut.

Gratsias

Labucka

Ulloa Rubio

Julistettiin Luxemburgissa 12. päivänä heinäkuuta 2019.

Allekirjoitukset